

Handläggare: Anita Tärnström
Tfn: 08 - 508 465 58

Renhållningsnämnden

**Yttrande över remiss om Stockholms stads
brottsförebyggande program
(Dnr 325-2663/2005)**

Förslag till beslut

1. Yttrandet överlämnas till Stadsledningskontoret – Valfärd och utbildningsavdelningen.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Johan Castwall
Förvaltningschef

Anita Tärnström
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialtjänstnämnden beslöt i juni 2005 att hemställa hos kommunfullmäktige att fastställa ett brottsförebyggande program enligt socialtjänstförvaltningens förslag. Det övergripande målet är *Att minska sannolikheten för brott och reducera skadeverkningar (inklusive rädsla) av brott i Stockholms stad.*

Ärendets beredning

Rubricerat ärende har från Stadsledningskontoret även överlämnats till stadsdelsnämnderna, Marknämnden, Trafiknämnden, Idrottsnämnden, Konsumentnämnden, Kulturnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Fastighets- och saluhallsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden och Utbildningsnämnden samt Stockholm stads parkering, Stockholms Hamn, Näringslivskontoret och Centrum Kompaniet i Stockholm AB för yttrande senast 31 oktober 2005.

Bakgrund

Socialtjänstnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att fastställa ett brottsförebyggande program för staden i enlighet med sitt tjänsteutlåtande. Socialtjänstförvaltningen har fått i uppdrag att ta fram ett stadsövergripande brottsförebyggande program.

I det brottsförebyggande programmet anges att det övergripande målet med arbetet är: *Att minska sannolikheten för brott och reducera skadeverkningar (inklusive rädsla) av brott i Stockholms stad.*

Programmet föreslås gälla 4 år efter Kommunfullmäktige har fattat beslut om programmet.

Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av att en helhetssyn integreras i alla förvaltningar och bolag.

Det övergripande målet delas upp i följande fem delmål:

- Stärka den informella och formella sociala kontrollen
- Minska brottsbenägenheten
- Försvåra genomförandet av brott
- Lindra brottens skadeverkningar
- Minska rädslan för brott

Ansvar, åtaganden och uppföljning

Programmet föreslås gälla 4 år från första budgetåret efter beslut i kommunfullmäktige och därefter revideras.

Alla delmål gäller inte för alla aktörer. Förvaltningar bör själva, med hänsyn till interna behov och prioriteringar, avgöra vilket/vilka av prioriteringsmålen som är av mest relevans för deras verksamhet och ange det/de som mål för sitt brottsförebyggande arbete. Valet av delmål bör motiveras i verksamhetsplanen och brytas ned till åtaganden. För att uppnå helhetssyn bör ett brottsförebyggande perspektiv läggas på upphandling av verksamhet och produkter, tilldelning av verksamhetsbidrag samt vid remissförfaranden. Uppföljning av arbetet ska göras årligen inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS). Detta

innebär att berörda frågor tas upp i både verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser. Dessutom bör möjligheten att följa upp programmet inom ramen för ledningsinformationssystemet (LIS) undersökas.

Vissa nämnder och styrelser anges vara mer relevanta än andra för det brottsförebyggande arbetet varvid följande anges:

Stadsdelsnämnderna, Fastighets- och saluhallsnämnden, Marknämnden, Trafiknämnden, Idrottsnämnden, Konsumentnämnden, Kulturnämnden, Miljönämnden, *Renhållningsnämnden*, Socialtjänstnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Utbildningsnämnden, de kommunala bostadsbolagens styrelser och styrelserna för Centrumkompaniet, Näringslivskontoret, Stockholms stads parkering AB och Stockholms hamn AB. Dessa benämns nedan som "*de mest relevanta nämnderna och styrelserna*".

Särskilda prioriteringar

Följande prioriteringar bör vara vägledande i stadens arbete:

- Insatser för att stödja och hjälpa barn, ungdomar och brottsoffer.
- Insatser i geografiska områden där flera problem påvisats koncentrerade.
- Insatser som bygger på sammantagen kunskap om problemet bör prioriteras.
- Insatser som prövats och visat sig verksamma i andra sammanhang.
- Insatser som sker i samverkan mellan olika aktörer.

Förutsättningar för att uppnå målen.

För att skapa förutsättningar för ett effektivt brottsförebyggande arbete bör stadens alla förvaltningar och bolag, särskilt de mest relevanta, ha följande ambitioner inom respektive verksamhetsområde:

- Öka engagemanget i, och prioritet på, det gemensamma brottsförebyggande arbetet.
- Förbättra beslutsunderlagen för det brottsförebyggande arbetet.
- Öka kunskaperna om vad som orsaker brott och om effektiva brottsförebyggande metoder
- Främja samverkan med andra brottsförebyggande aktörer.

Förslag på åtaganden för olika aktörer i staden.

Ökat engagemang:

- Kommunstyrelsen föreslås åta sig att inrätta ett centralt brottsförebyggande råd i syfte att ge det brottsförebyggande arbetet ett övergripande perspektiv.

- Stadsdelsnämnderna bör åta sig att aktivt understödja och delta i det lokala brottsförebyggande råden.
- De mest relevanta nämnderna och styrelserna, (bl a Renhållningsnämnden), bör åta sig att inrätta en funktion för samordning av det brottsförebyggande arbetet (koordinator). Koordinatoren bör vara nära knuten till förvaltnings-/bolagsledningen och ha erforderlig kompetens om orsaker till brott och brottsförebyggande metoder. Det är i hög grad önskvärt att man vid inrättandet av sådana funktioner undersöker möjligheter till samfinansiering mellan bolag/förvaltningar och/eller andra brottsförebyggande aktörer.
- Kommunstyrelsen bör inrätta ett brottsförebyggande kansli för det brottsförebyggande arbetet i staden. Kansliet bör samordna det brottsförebyggande arbetet och svara för omvärldsbevakning om effektiva brottsförebyggande metoder, skapa förbindelser mellan forskningen och brottsförebyggande aktörer och mellan Stockholms brottsförebyggande aktörer och motsvarande i andra storstäder i Sverige och internationellt, sprida information om brottslighet, effektiva brottsförebyggande metoder och det brottsförebyggande arbete som bedrivs i staden samt bereda ärenden åt det centrala brottsförebyggande rådet mm.

Bättre beslutsunderlag

- Stadens nämnder och styrelser bör utöka användandet av kriminalstatistik vid bedömning av behov av insatser och vid uppföljning av insatser. Detta bör bl a ske i samverkan med polismyndigheten i Stockholms läns flera funktioner för insamling och analys av kriminalstatistik.
- Utrednings- och statistikkontoret bör åta sig att undersöka möjligheten att presentera brottsstatistik på karta.
- Det brottsförebyggande kansliet bör främja användandet av kriminalstatistik och arbeta för utvecklandet av användarvänliga och tillgängliga datakällor för information om brott och kriminalitet i Stockholm stad.
- Kommunstyrelsen bör åta sig att initiera en återkommande trygghets- och brottsofferundersökning som är nedbrytbar på stadsdelsområdesnivå. Det brottsförebyggande kansliet bör samordna genomförandet av undersökningen som bör genomföras i samverkan med polismyndigheten i Stockholms län.
- Stadsdelsnämnderna bör åta sig att återkommande genomföra lokala kartläggningar av problem och resurser när det gäller brottslighet och brottsförebyggande arbete i stadsdelsområdet.

Ökad kunskap

- Det brottsförebyggande arbetet i förvaltningar och bolag bör styras och planeras av personer (exempelvis de brottsförebyggande koordinatörerna) med kompetens när det gäller vetenskapliga teorier om orsaken till brott och om effektiva brottsförebyggande metoder inom respektive verksamhetsområde. Nämnder och styrelser bör bidra till att de aktörer som arbetar med utvecklingsarbete i brottsförebyggande frågor har kunskap om vetenskapliga teorier om orsaker till brott och hur man bäst förebygger brott. Det brottsförebyggande kansliet bör anordna utbildningar.
- Nämnderna och styrelserna, särskilt de mest relevanta, bör bidra till att kunskapsnivån när det gäller orsaker till brott och hur man bäst förebygger brott generellt höjs bland de som arbetar i nämndens/styrelsens verksamhetsområde. Nämnder och styrelser bör bidra till att centrala positioner inom alla verksamheter kontinuerligt informeras om hur deras verksamheter kan utvecklas för att verka brottsförebyggande. Det brottsförebyggande kansliet bör erbjuda generella utbildningar och information om hur olika verksamheter kan arbeta mer brottsförebyggande.
- Facknämnderna och styrelserna, särskilt de mest relevanta, åtar sig att ansvara för omvärldsbevakning när det gäller effektiva brottsförebyggande metoder inom sina respektive verksamhetsområden. Det brottsförebyggande kansliet bör också utöva omvärldsbevakning och sammanställa en rapport om nya brottsförebyggande metoder.
- Stadens nämnder och styrelser bör bidra till uppbyggnaden av ny kunskap om olika brottsförebyggande åtgärders effektivitet. Det brottsförebyggande arbetet ska dokumenteras och följas upp. Det brottsförebyggande kansliet bör bistå nämnderna och utarbeta rutiner för uppföljning.

Samverkan

- De mest relevanta nämnderna och styrelserna bör prioritera insatser där fler aktörer är involverade och samverkar mot samma mål. Stadsdelsnämnderna, facknämnderna och styrelserna bör avsätta resurser för samverkan i brottsförebyggande frågor. Skolan bör särskilt prioriteras.
- Det brottsförebyggande kansliet bör arbeta för att skapa kontakter mellan olika brottsförebyggande aktörer i staden och i andra städer, såväl i Sverige som internationellt.

- Det brottsförebyggande kansliet bör åta sig att i samverkan med polismyndigheten i länet sammanställa tillgänglig statistik, undersökningsresultat och forskning för arbetet i det centrala rådet.
- Stadsdelsnämnderna bör ge de lokala brottsförebyggande råden i uppdrag att föreslå prioriteringar och åtgärder när det gäller brottsförebyggande verksamheter i stadsdelsområdet.

Förvaltningens yttrande

Renhållningsförvaltningen konstaterar att ett ambitiöst program har tagits fram för att bygga upp ett långsiktigt brottsförebyggande arbete.

Hur berörs Renhållningsförvaltningen av brott

Renhållningsförvaltningen har dagligen främst problem på återvinningscentralerna med skadegörelse, olaga intrång och stölder. Staket klipps sönder, lås pluggas och klipps upp, låsta containrar bryts upp och manöverpaneler till komprimatorer förstörs.

Det förekommer även verbala hot mot personalen på återvinningscentralerna. Många situationer upplevs som mycket obehaglig av personalen på plats.

För närvarande är problemen störst på återvinningscentralen i Östberga men även återvinningscentralen i Lövsta har dessa problem.

För att i viss mån komma tillrätta med denna skadegörelse anlitar förvaltningen ronderande vakt.

Förslaget kan stärka vårt arbetet med att komma tillrätta med brottslighet

Med anledning av att Renhållningsförvaltningens verksamhet ofta möter och har problem med olika typer av brott finner förvaltningen det angeläget med flera av förslagen i det remitterade brottsförebyggande programmet.

Renhållningsförvaltningens brottsförebyggande arbete skulle lämpligen samlas under delmålen "Försvåra genomförandet av brott" och "Lindra brottens skadeverkningar". Att valda delmål ska anges och motiveras i verksamhetsplanen tillsammans med föreslagna åtgärder är viktigt så att arbetet görs synligt.

Renhållningsförvaltningen anser att det skulle vara värdefullt om det fanns ett brottsförebyggande kansli i staden att vända sig till för att få ta del av kunskap kring hur man hanterar hot och våld mot personal samt få ta del av effektiva brottsförebyggande metoder samt kunskap kring brottsförebyggande perspektiv på upphandling av verksamhet och produkter.

Ökat engagemang i, och prioritet av, gemensamt brottsförebyggande arbete känns angeläget likväl som ökad samverkan med andra brottsförebyggande aktörer.

Det vore värdefullt om ett brottsförebyggande kansli kunde erbjuda generella utbildningar och information om hur olika verksamheter kan arbeta mer brottsförebyggande. Detta är speciellt värdefullt för en liten förvaltning med begränsade personella resurser.

Bilagor

1. Protokollsutdrag, Socialtjänstnämnden
2. Tjänsteutlåtande, Socialtjänstförvaltningen
3. Stockholms stads brottsförebyggande program